

CEMEL VAK'ASI

Üçüncü halife Hz. Osman'ın (r.a.) isyancılar tarafından şehit edilmesi üzerine Medine'de bulunan Sahabe, Hz. Ali'yi halifeliğe getirdi. Hz. Ali'yi bekleyen en önemli mesele Hz. Osman'ın (r.a.) katillerini bulup cezalandırmaktı. Ancak ortada belirli bir katil yerine, "Osman'ı hepimiz öldürdük" diyen isyancı bir topluluk mevcuttu. Ayrıca yeni halifeye sadece Medine'de biat edilmişti.

Hız. Âişe, Hz. Osman'ı şehit edenlerin cezasını vermek için bir grup topladı. Bu gruba Hz. Ali'nin halifeliğini tanımayan Hz. Talha ve Hz. Zübeyr'in yanı sıra, Hz. Osman'ın şehit edilmesinden sonra Medine'den uzaklaşan Emevî ailesinin mensupları da katıldılar. Hz. Âişe önderliğinde oluşan bu topluluk yola çıktı. Bin kişilik bir kuvvetle Basra önlerine ulaştılar.

Hız. Ali, Hz. Âişe ve ordusunun Basra yakınlarına geldiğini öğrenince Basra valisini göndererek gayelerini sordurdu. Onlar da amaçlarının isyancıların bozduğu barışı geri getirmek olduğunu söylediler. Ancak bu görüşmeler sırasında bir uzlaşma yerine sert tartışmalar gerçekleşti.

Bu grubu yatıştırmak için Hz. Ali de üç bin kişilik bir kuvvetle yola çıkarak Basra'ya geldi. Hz. Ali ve Hz. Âişe Kûfe valisini kendi taraflarına çekmek istiyorlardı. Ancak vali tarafsız kalmayı tercih etti. Sonunda Hz. Ali Kûfe valisinin konağını ele geçirdi.

Daha sonra Hz. Ali, Hz. Âişe'nin karargâhına bir elçi gönderdi. Eğer Hz. Ali (r.a.) etrafında toplanılırsa katillerin cezalarının daha çabuk verilebileceği konusunda kendilerini ikna etmeye çalıştı. Hz. Ali, Hz. Talha ve Hz. Zübeyr ile bizzat görüştü ve olumlu sonuçlar aldı. Hattâ Hz. Zübeyr, Hz. Ali'nin kendisine, Hz. Peygamberin (a.s.m.) Hz. Ali ile haksız yere mücâdele edeceğine dair sözlerini hatırlatması üzerine bu işten vazgeçeceğini Hz. Âişe'ye bildirdi.

Bu görüşmeler sürerken kimse ne olduğunu anlamadan her iki taraf da kendisini savaşın içinde buldu. Halbuki taraftarlar adamlarına, karşıdan bir saldırı olmadan kesinlikle savaşı başlatmamalarını emretmişlerdi. Hz. Âişe ve Hz. Ali savaşı durdurmak için ellerinden geleni yaptılarsa da çarpışmalar bütün şiddetiyle devam etti ve Hz. Âişe'nin bindiği devenin etrafında yoğunlaştı. Bu yüzden de Hz. Ali devenin öldürülmesini emretti. Böylece savaş son buldu.

İslâm tarihinde bu olaya Vak'atü'l-Cemel (Deve Olayı) denilmesinin sebebi savaşın Hz. Âişe'nin bindiği deve çevresinde geçmesindedir. Kaynaklarda 13.000 kişinin şehid olduğu belirtilmektedir.

Savaştan sonra Hz. Ali savaşa katılanlara son derece iyi davrandı ve ordusuna yağmadan sakınmalarını ve kimseye zarar vermemelerini söyledi. Hz. Âişe de,

Basra'dan ayrılacağı sırada mü'minlerin birbirlerini incitmemelerini Hz. Ali ile arasında hiçbir kırgınlık olmadığını, onun iyi ve seçkin bir kişi olduğunu söyledi.